

NEYZEN AHMET YAKUPOĞLU

Arş.Gör. Mehmet GÖNÜL
Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi

NeYZen Ahmet YAKUPOĞLU (1920-)

Ahmet YAKUPOĞLU was born in Kütahya in 1920. He is one of the most important painters, miniaturists and neyzens (performer of the ney). He is actually serving as an artist in his city. Yakupoğlu is an academician, having studied at the Art Academy in Istanbul. He had given many solo concerts with ney in Kütahya, Istanbul and Konya. Our aim in this article is to introduce his personality of NeYZen.

GİRİŞ

Bu araştırma, Kütahya şehrinde doğup büyümüş ve İslâm San'atlarında çok yönlü kişiliği ile öne çıkmış olan Ahmet Yakupoğlu'nun, Klâsik Türk Müsîkîsi alanında yaptığı çalışmalarını öğrenmeyi ve O'nun neYZen kimliğini tanımayı amaçlamaktadır. Bu çerçevede 10 Haziran 2001 tarihinde, Kütahya'da adına kurulmuş olan vakıf evine yaptığımız ziyarette, kendisi ile uzunca bir süre söyleşi yapma imkanı bulduk. Bu çalışmanın da temel kaynağı kendisi ile yaptığımız söyleşiye dayanmaktadır.

Ahmet Yakupoğlu, kendine özgü tabiat ve su resimleri ile literatüre geçen usta bir ressam olmanın ötesinde, ortaya koyduğu eserleriyle Türk İslâm San'atları alanında kendine haklı bir yer bulan dönemin en ünlü san'atkârlarından birisidir. 1940'lı yıllar itibariyle resim üzerine başlayan profesyonel san'at hayatı doğrultusunda, özellikle yaptığı yağlıboya çalışmalarının her birisi, bugün birer tarihi belge niteliğindedir.

Seksen yıllık bu dev çınarın, her yönü ile araştırılması üzerine duyulan zorunluluk ve istek, bizi de Onun mûsikî hayatının derinliklerini araştırmaya sevk etti.

Kendisini tuvalinin başında yine mütevâzı atölyesinde bir eserinin başında çalışırken bulduk. Atölye başlı başına bir sergi gibiydi. Bize, "siz biraz oturun resimlere falan bakın, bu kadar resmi belki bir daha bir arada göremezsiniz, ben resmin önemli bir yerindeyim bitirivereyim, mâlum demir tavında dövülür" diyerek beklememizi söyledi. Bu bekleyiş bize O'nun özgün eserleri ile dolu olan atölyesinin duvarlarındaki eserleri uzun uzun inceleme imkanı sağladı. Sanki odada, duvarlardaki resim adedince pencere vardı ve her pencere zamanın farklı bir döneminden atölyeye ışık getiriyordu. Gerçekten her biri bir şaheser olan yaklaşık 250 adet resim, O'nun bini aşan orijinal eserinden sadece küçük bir bölümdü. Bir duvarda eski Kütahya resimleri, diğerinde eski Konya, başka birinde İstanbul ve Boğaziçi, manzaralar, mesire yerleri, bir diğerinde, sonradan literatürlere geçtiğini öğrendiğimiz ırmak, su ve çeşme resimleri itina ile asılarak sergileniyordu.

Resim konusunda bir dehâ olan Ahmet Yakupoğlu'nun mûsikî konusunda yaptığı çalışmalarını öğrenmek için fazlasıyla heyecanlanmıştım. Bu konuda kısıtlı zaman içerisinde öğrendiğim ve kaleme almaya çalıştığım bilgiler, kendisini araştırma konusunda yaptığım seçimin ne kadar önemli ve isabetli olduğunu gösterdi.

Çalışırken yaptığı resmin, usta ellerinde hayat bulduğunu ve tablonun içinde yaşadığını görmek büyük bir zevkti. Bir süre sonra çalışmasına ara verdi. Kendisinden çalıştığı tabloyu anlatmasını rica ettim. Anlattı:

“Bu İrebişlerin Mehmet Ağanın harmanı. Karısı, kızları, gelinleri, hep çalışıyorlar. Düven sürüyorlar. Arkada da Ariflerin Hasan Ağa, ailesi ile birlikte harmanda çalışıyor. Ben bu resmin orijinalini 1950’lerde bizzat bakarak yaptım. Hepsini tanıdığım insanlar, hep bildiğim yerler.”

Hayatı:

Ahmet Yakupoğlu, Kütahya’nın Saray Mahallesi’nde, 1336/1920 yılında dünyaya geldi. Dedesi Hacezler (Hacıilyas) Köyü’nden olup, “Yakupoğlu” diye anılırdı. Arazileri ve varlıkları bol olan bir aileden idi. Babası ise Ahıradı’ndaki huzurlu evinde tarımla uğraşan Hacı Halil Ağa’dır. Yakupoğlu ailesi Türkmen soyundandır.¹

1927 yılında eğitim hayatı başladı. İlk, orta ve lise tahsilini Kütahya’da tamamladı. Daha küçük yaşlarda başlayan san’at hayatı, ilk okul çağlarında özellikle resim üzerinde yoğunlaşarak kendini göstermeye başladı. Henüz yedi yaşında iken defter yapraklarına yaptığı resimler, hocalarını kendi adına sergiler açmaya mecbur etti. Bu sergiler, eğitimi süresince her yıl yenilendi. Dönemin imkanlarını da değerlendirerek Osmanlı Türkçesi’ni öğrendi. Bu arada Osmanlı Tarihi’ne duyduğu yoğun ilgi, henüz küçük yaşlarda resmettiği heybetli savaş ve kahramanlık tablolarında kendini gösteriyordu. Hocanın güzel san’atlara olan fevkalâde kabiliyeti, çok geçmeden müsikide de tezahür etti.

Ahmet Yakupoğlu bir yandan resim çalışmalarına devam ederken, diğer yandan da vakit buldukça hem dinlenmek, hem de müsikîye olan ilgisini ve özlemine gidermek için, Klâsik Türk Müsikîsi ile ilgilenmeye başladı. Radyodan ve eski plâklardan dönemin değerli san’atkarlarının eserlerini büyük bir zevk ve dikkatle dinledi. Bu merak ve zevki O’nda, bazı müsikî âletlerini kullanma hevesini de doğurmuştur. Bunların başında ud ve kanun gelmektedir.²

Küçük yaşta olmasına rağmen sesinin güzelliği ile çevresinin ilgisini çekti. Ahmet Yakupoğlu o dönemlere ait birkaç hatırasını şöyle aktarır:

“...Ben on iki yaşında çıktım minareye. O zamanlar mahalle câmiinin imamı, seher salâsını bana okuturdu. İtrî’nin³ Dilkeşhâveran makamındaki salâsı’nı okurdum ben. Gençler hep etrafımda idi. Kurban bayramlarında

¹ Mustafa Yıldırım, “Ahmet Yakupoğlu ve Türk Güzel San’atlarındaki Yeri”, S.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi, S.9, Konya 1999, s.287.

² Mustafa Yıldırım, a.g.m., s.288.

³ Buhûrizâde Mustafa İtrî Efendi; 1640-1712 yıllarında İstanbul’da yaşadı. Zamanına göre iyi bir öğrenim görmüştür. Ustalarından birinin Hâfız Post olduğuna kesin gözüyle bakılır. Nasrullah Vâkîf Halhâlî, Kasımpaşalı Koca Osman Efendi, Derviş Ömer Efendi gibi 17 yy. bestecilerinden de yararlandığı sanılmaktadır. Çağının kaynakları, onun Mevlevî olduğunda birleşirler. Mevlevî tekkelerinde okunmak üzere bir âyin ile bir na’t bestelemiş olması da, bunun bir kanıtıdır. Söylentilere göre, Yenikapı Mevlevihânesi’nin o zamanki şeyhi Câmî Ahmed Dede’ye (?-1671) intisab etmiş, müzik sevgisiyle Mevlevî olmuştur. Asıl önemi, besteciliğindedir. Eserleri ve çalışmaları ile bir çığır açmış, Klâsik Türk müziğinin kurucusu olmuştur. Ondan önceki bestecilerde, bir ölçüde de olsa, Orta ve Yakındoğu müziklerinin izleri sezilir. Bu etkiler onda bütünüyle silinmiş, Klâsik Türk müziği diye adlandırılan, Osmanlı-Türk üslubu en belirgin çizgileriyle ortaya çıkmıştır. (<http://www.turkmusikisi.net/bestekarlar/itri.html>, 04.10.2001).

minarenin şerefesini tamamen doldururduk. Kış günü hava soğuk, mangal çıkartırdık minareye. Ben onları iki guruba ayırırdım. Ve bir saat boyunca sıra ile İtrî'nin segâh makamındaki bayram tekbirini okurduk.”

O zamanlar arkadaşları ile oluşturdukları küçük gruplarla müsikî toplantıları yaparlardı, kendilerince çalabildikleri kadar enstrümanları bir araya getirerek icrâya çalışırlardı.

İşte daha küçük yaşlarda başlayan san'at hayatını resmin yanında müsikî ile süsleyen Ahmet Yakupoğlu, İstanbul'a olan özlemine de dizginleyemeyerek yola çıkar. Kısa bir süre için bile olsa bu muazzam şehri yakından görüp burada kalma çareleri arar ama, gerekli olan maddî ve manevî desteği bulamaz. Kütahya'ya dönmek zorunda kalır.

Süheyl Ünver ile Karşılaşması:

Ahmet Yakupoğlu, 1941 yılında Ord. Prof. Dr. A. Süheyl Ünver ile karşılaşır. Bu karşılaşma gerek kişisel hayatında ve gerekse san'at hayatında önemli bir dönüm noktası niteliğindedir. Süheyl Ünver'in Kütahya'da eş dost ziyaretini tamamladıktan sonra ilk soluklandığı yer, Vâhid Paşa Kütüphanesi'dir. Buradaki yazma eserleri tek tek elden geçirmekte, kitapların künyeleri ile bunlardan gerekli notları almaktadır. İşte tam bu esnada yirmi yaşını henüz tamamlamış temiz yüzlü, içi dışı bir, san'at aşığı bir genç Ahmet Çalışel⁴ de kütüphanedir.⁵

Ahmet Yakupoğlu bu önemli hâdiseyi şu şekilde anlatır:

“Süheyl Bey beni burada keşfedip götürdü İstanbul'a...”

Süheyl Ünver, 1941 yılında Kütahya'ya Vâhid Paşa Kütüphanesi'nde çalışmak için gelmişti. Kütüphanenin o zamanki müdürü benim resimle uğraştığını söylüyor kendisine. Ben o zaman kendisine çeşitli defter yapraklarındaki resimlerimi gösterdim. Bana bir kitap açtı, “oku ve hissettiklerinin resmini yap” dedi. Yaptım... “Bana bir de kır namazgâhı yap” dedi, ağaçlıklar içerisinde... Bizim burada mahalle sakinlerinin kendi imkânları ile yaptıkları benzeri yerler vardır. Yanında abdest için çeşmesi olan, hayvanların otlatıldığı, bağlandığı dinlenen yerler... Onu da yaptım. Sonra bana, “ben gidinceye kadar buradan ayrılma” dedi. Ben zaten hep yaptığım gibi resimler yapmaya devam ettim. Bir yandan da kendisi ile sürekli konuşurdum. Benim fikirlerimi dinler, plânlarımı sorardı. Kendisine, İstanbul'a Güzel San'atlar Akademisi'ne gitmek istediğimi söyleyince pek memnun oldu.”

Zamanla bir gün, mahalleli bizim eve uğradı: “haydi iş açıldı kumpanya var.” İş dedikleri Devlet Demir Yolları, burada başka iş nerede...

Benim düşüncem çalışsam, para biriktirecem de akademiye gitcem...

Ertesi gün birlikte gittik mahalleliyle. O gün akşama kadar sırtımızda taş taşıdık.

⁴ Ahmet Bey uzun yıllar kullandığı bu soyadını dedelerine olan hayranlığı ve bağlılığı sebebiyle 1964 yılında “Yakupoğlu” olarak değiştirmiştir. (Mustafa Yıldırım, a.g.m., s.287).

⁵ A.Güner Sayar, A. Süheyl Ünver, Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri, İstanbul 1994, s.285.

Kütüphaneye benim gitmediğim gün Süheyl Ünver'in ziyaretine Kütahya Valisi Hamid Oskay Bey gelmiş. Süheyl Bey Valiye:

"Siz burada ne iş yaparsınız?" diye sormuş. "Hikmet-i vücudunuz nedendir?" Vali sözün arkasını beklemiş. Sonra Süheyl Bey;

"Ben burada bir çocuk keşfettim böylesi akademide bile yok ve siz buna ödenek yok diye sahip çıkmıyorsunuz..."

Vali akşam eve bir memur yolladı. Benim yarın kütüphaneye gitmemi emretmiş.

Ertesi gün Süheyl Bey bana;

"Ben gidinceye kadar buradan ayrıлма senin işini Allah yapar..." dedi.

Benim kendisine tamamen teslim olmam böyledir.

Hakikaten o vali yaz sonunda bana Özel İdare'den ödenek çıkarttı. İki yüz elli lira gibi bir paraydı.

Hoca akademiye haber vermiş benim geleceğimi. İstanbul'a gidip Güzel San'atlar Akademisi'ne kaydoldum. Bana kiminle çalışmak istediğimi sordular. Ben de ya İbrahim Çallı ya Feyhaman Duran dedim. Onlar dönemin en büyük iki ressamı idi. Hâlâ da öyleler.

Zaman içerisinde Kütahya valisi değişmiş. Yeni vali: "Kütahya'nın ressama ihtiyacı yok" deyip ödeneği kesti. Süheyl Bey "ben seni bundan sonra bırakmam" dedi ve bana 45 lira gibi bir ödenek ayarladı. Ben o paranın yarısı ile İstanbul'da çok rahat geçinebiliyordum. Kendime Fatih Medresesi'nde bir oda buldum."

Zaman ilerledikçe Süheyl Ünver ile aralarında hoca-öğrenci ilişkisinin ötelerine giden bir yakınlık oluşur. Süheyl Ünver kendisine bir gün:

"Sen artık bizdensin, Burası senin de evin, istediğin zaman gelebilir, kalabilirsin" der.

İşte Yakupoğlu böylesine güzel, takdîrkâr ve vefalı bir ortam içerisinde çalışma imkanına kavuşmuştur. Ona, ünlü mutasavvıf Abdülaziz Mecdi Tolon Efendi ile Üsküdarlı ressam Hoca Ali Rıza Bey'den ilk defa bahseden Süheyl Bey olmuştur. Bu değerli şahsiyetlerden birincisi, Yakupoğlu'nun Kütahya'dan ve aileden intikâl eden tasavvuf muhabbetini geliştirmiş; ikincisi ise, resim san'atındaki görüşlerine yeni boyutlar kazandırmıştır.⁶

Ahmet Yakupoğlu'nun zaten içerisinde var olan güzellikler, hocası Süheyl Ünver ile birlikte iyice gün ışığına çıkar. Bu birliktelikte san'atkâr kişiliği tasavvufla bütünleşerek kendine özgü bir icrâcılık geliştirir ve mûsikî tavrı oluşmaya başlar.

Resim üzerine eğitimi ve çalışmaları devam ederken bir yandan da öteden beri tutuşmaya hazır bir kor olan mûsikî tutkusunu dâima canlı tuttu. İstanbul'da katıldığı mûsikî toplantılarını şöyle anlatır:

"O zamanlar İstanbul'da Pazar günleri Borsa Kıraathanesi'nde, yazları da Çağaloğlu'ndaki Çifte Saraylar Bahçesi'nde içkisiz matinelere olurdu. Vakit

⁶ Mustafa Yıldırım, a.g.m., s.291.

buldukça orada fasillara devam ederdim ben. Bu fasillara icrâcı olarak katılan üstadlar devrin yaşayan en önemli san'atkârları idi. Hakkı Derman⁷, Şerif İçli⁸, Kadri Şençalar⁹ gibi dev isimler." Ahmet Yakupoğlu, Kütahya'da iken radyolardan ve plaklardan dinlediği isimleri böylece canlı dinleme fırsatı bulmuş oluyordu.

Kendisinin bu yönünün de kuvvetli olduğunu gören Süheyl Ünver, bir gün ona; "sen ney¹⁰ üfle" der...

Ney Hocası Nurullah Kılınç ve Ney ile Tanışması:

Daha önce başka enstrümanlarla uğraşan Ahmet Yakupoğlu, hiç beklemediği bir teklif alır hocasından. Ve Süheyl Ünver kendisini kitap yazarı olan Sümbüli Tarikatı şeyhi Nurullah Kılınç'a¹¹ gönderir. "O'na bir resim yapacaksın" der.

Ahmet Bey bu buluşmayı şöyle anlatır;

"Ben orada çalışırken bir genç geldi. Birlikte 15-20 dakika ney çalıştılar. Nurullah Bey Neyzen Hüseyin Fahrettin Dede'nin¹² öğrencisidir. Ben orada duyduğum o sestem, ney'den etkilendim ve Nûrullah Bey'e bu sazı öğrenmek istediğimi söyledim. Nûrullah Bey beni Neyzen Emin Dede'ye¹³ götürdü. O, rahatsızdı, yatakta yatıyordu. Öyle olunca, Nurullah Bey bana, "sen ney'ini getir, bakarız" dedi. O günden sonra birkaç ay kendi kendime ney üfledim. Zor saz...

⁷ Hakkı Derman; 1907 yılında İstanbul Kabataş'ta doğdu. Keman san'atkâridir. 1928-1931 yılları arasında eski İstanbul Radyosu'nda çalıştı. 1938 yılında Ankara Radyosu'nda çalışmaya başlayarak fasıl programları yönetti. 1962 yılında radyo çalışmalarına son verdi. 10 Aralık 1972 tarihinde İstanbul'da vefat etti. (M. Nazmi Özalp, Türk Müsiki Tarihi II, İstanbul 2000, s.311-312).

⁸ Mehmet Şerif İçli; 20 Aralık 1899 tarihinde Beşiktaş'ta doğdu. Ud san'atkâridir. 18 yaşında ud çalmaya başladı. 1921 yılında Beşiktaş Müsiki Kulübü'ne girdi. 1924 yılında beste yapmaya başladı. 1938 yılı itibari ile Ankara Radyosu'nda udu ile programlara katıldı. 3 Şubat 1956 tarihinde İstanbul'da vefat etti. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.241-244).

⁹ Kadri Şençalar; 1912 yılında İstanbul'da doğdu. San'atkâr bir ailenin Ud çalan ferdidir. Zaman zaman Türkiye radyolarında programlara ve fasillara katıldı. 1930 yılında bestekârlığa başladı. Bazı Arap ve Türk filmlerinin müziklerini hazırladı. Ayrıca eserlerinin arasında basılmış bir ud metodu vardır. 13 Ocak 1989 tarihinde İstanbul'da vefat etti. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.320).

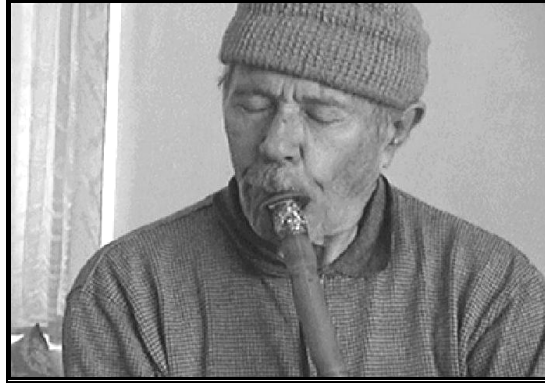
¹⁰ Esası tatlı suda yetişen bir kamış olup, belirli ölçülerde asgari standartları olan ve Klasik Türk Müsiki ses dizisine göre farklı akordlarda açılan üflemeli bir enstrümandır. Farklı akortlarda çalınabilmesi için açılmış, 24 ayrı ney vardır.

¹¹ Nurullah Kılınç; 1879 yılında İstanbul'da Merkez Efendi Tekkesi'nde doğdu. Merkez Efendi soyundandır. Müsikiyi ve ney üflemesini Hüseyin Fahrettin Dede'den öğrendi. Çok sayıda öğrenci yetiştirmiştir. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.339).

¹² Hüseyin Fahrettin Dede; 1854 Yılında Beşiktaş Mevlevihânesi'nin "Şeyh Dairesi"nde doğdu. Babasının 1861 yılında ölümü üzerine Konya Mevlevihânesi postnişini Sadreddin Çelebi'nin izni ile 8 yaşında tekkeye şeyh oldu. Ney öğrenimini sırası ile Neyzen Salih Dede, Neyzen Yusuf Paşa, Kozyatağı Rufâi Tekkesi Şeyhi Abdülhalim Efendi'den tamamladı. Döneminin en güçlü ses ve saz üstadlarından. 1911 yılında vefat etti. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.43-46).

¹³ Neyzen Emin Yazıcı; 1883 yılında İstanbul'un Tophâne semtinde doğdu. Ney hocası Aziz Dede'dir. Aynı yıllarda Galata Mevlevihânesi neyzenbaşısı olan Hakkı Dede'den faydalandı. Kaynaklarda Dede olarak geçmesine rağmen Dede değildir. Uzun süre Mevlevî Âyinlerine "Neyzen Baş" olarak katıldığı için kendisine Dede denmiştir. (Mevlevî Dergahında "Dede" olabilmek için Dergâhın kendi icapları ile bin bir gün çile çekmek gerekir.) Notaya aldığı eserlerde hiç tahrif yapmaması ve eserleri kendi otantikliği ile aktarmasından dolayı dönemin en sağlam nota arşivcisi olarak kabul edilir. 1943 yılında felç geçirerek yatağa mahkum oldu. 1945 yılında İstanbul'da vefat etti. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.176-179).

Ses çıkarmak bir hayli müşkül... Sonra Nurullah Bey çağırđı beni, "gel artık ben yaşılanıyorum başlayalım" dedi. Osman Bey'in Sabâ Peşrevi ile başladık. Birkaç ay derse devam ettik. Nurullah Bey'in tavrı, tekke tavrı idi. Haliyle bu, beni de etkilemişti. Bu arada okulum bitti, Kütahya'ya döndüm."

Resimde, hocası Nurullah Kılınç'ın kendisine hediye ettiği ney ile görülyor

Akademi'den önce Kütahya'da arkadaşları ile devam ettikleri toplantılar, hocanın memlekete ney öğrenerek dönmesiyle farklı bir boyut kazanır. Tabii ki henüz kendi çabaları doğrultusunda bir şeyler icrâ etmeye çalışan bir neyzendir. Ahmet Yakupoğlu, arkadaşları ile buluşmasını şöyle anlattı; "Ben nısfıye'mi¹⁴ aldım, kimi kanununu, kimi kemanını, kimi de ud'unu. Ney sesini duyunca herkes bir araya geldi."

Ahmet Yakupoğlu etrafında toplanan bu heyet, Kütahya'da her sene fasıllar şeklinde konserler vermeye başladı. Halkevi'nde, fakirler yararına, Veremle Savaş Derneđi yararına verilen konserler birbirini izledi. Ahmet Yakupoğlu, o yıl içerisinde 9 neyden oluşan amatör düzeyde bir neyzenler topluluğu oluşturdu. Ayrıca büyük ney'ler den oluşan bir grubu daha vardı. Zamanla neylerin akordlarını, "Şah ney" akorduna yükseltti. Yanlarına rebâb ve tanbur gibi klâsik sazlar ilâve etti. Kütahya ve civarındaki Din Görevlileri'ne sâlâ, ezan ve ilâhi gibi dini mûsikî formlarında dersler vermeye devam etti.

Ahmet Yakupoğlu, Rebâb icrâcıları Sabahattin Volkan ve Edip Seviş ile birlikte, Sabahattin Volkan'ın İstanbul Radyosu'nda yaptığı "Rebab'dan Sesler" isimli programına altı ay süre ile katıldı.

Kütahya ve civarında temin edebildikleri ney'lerin hemen hepsini, hiç maddi külfetinden kaçmaksızın satın aldırdı. Hatta İstanbul'dan ney fiyatlarını yükselttikleri gerekçesi ile Ahmet Yakupoğlu ve arkadaşlarına tenkitler bile geliyordu.

Klasik eserlerin yanı sıra Türk Mûsikisinde eşsiz bir yere sahip olan ve

¹⁴ Herhangi bir akorttan olan bir neyin, yarısı ölçülerinde olan ve aslına göre bir oktav daha tiz ses alınabilen bir ney türüdür. Örn. Şah Nısfıye gibi.

bilinen mûsikî formlarının en büyüklerinden olan Mevlevî Âyinleri¹⁵, Yakupoğlu'nun icrâ etmek istediği eserlerdendi. Zamanın zorlukları içerisinde İstanbul'dan Mevlevî Âyinleri istedi. Çok zor şartlarda bulunan Bayâtî ve Acem Büselik makamlarındaki Mevlevî Âyinlerini, topluluğu ile birlikte icrâ etti. Ayrıca kendisi İtrî'nin Segâh makâmındaki Mevlevî Âyini de icrâ etti.

Bir Konser Gâyesi İle Konya'ya İlk Gelişi:

Kendisi Konya'ya gelişini ve Konya'da verdiği küçük konseri şöyle anlatır:

"1953 yılında Süheyl Bey'i bir konferans için Konya'ya çağırılmışlardı. O sırada benim de orada olduğumu duymuşlar. İlk kez gidiyordum Konya'ya. Neyim de yanımda idi. Hz. Mevlânâ'yı anma toplantıları yapıyordu. Süheyl Bey bu toplantılardan birinde konferans verecekti. Ben o konferans öncesinde, küçük bir konser verecektim. 1953 kışı çok yaman geçti o zaman. Ben o gün konsere çıktım. Kendi başıma dört tane segâh peşrevi üfledim. O konserden sonra rahatsızlandım. Ciğerlerim su toplamış, zâtürree olmuşum. Şeb-i Arûs'u göremeden döndüm Konya'dan. O yılın sonunda yılbaşı günü Hoca beni İstanbul'daki Vakıf Gurebâ Hastahânesi'ne yatırdı. İki ay yattım hastanede, sonra Kütahya'ya döndüm."

Daha sonra Ahmet Yakupoğlu, askerlik görevini yerine getirmek için Kütahya'dan ayrıldı. Askerlik görevi sırasında, nizamiye nöbetlerinde eline geçirdiği bütün notaları ezberledi.

Neyzen Halil Dikmen ile Tanışması:

Askerlik sonrası, 1954 yılında, beş yıl süre için tekrar İstanbul'a giden Ahmet Yakupoğlu, bu süre zarfında yine Süheyl Ünver'in katkıları ile Neyzen Halil Dikmen¹⁶ ile tanıştı. Halil Dikmen ile tanışmasını Ahmet Yakupoğlu şöyle anlatır:

"Ben Halil Bey'e 1955'te intisâb¹⁷ ettim. Süheyl Bey bana üniversitede bir oda tahsis etti. "Burada ney çalışırsınız" dedi. Benim odama akademiden, tıbbiyeden öğrenciler derse gelirdi.

O sıralar Halil Bey İstanbul Dolmabahçe Sarayı Resim Heykel Müzesi'nde ressamlık yapıyor, aynı zamanda akademide dersler veriyordu. Daha sonra

¹⁵ Mevlevî Âyini; Mevlevî Tarikatlarında semâ esnasında, çalınıp söylenmek üzere bestelenmiş, eserlerdir. (Zekâi Kaplan, Dini Müsikî Dersleri, İstanbul 1991, s.94).

¹⁶ Neyzen Halil Dikmen; Fatih'te, 1906 yılında dayıların, teyzelerin ve dedenin de yaşadığı büyük, kalabalık bir bahçeli evde dünyaya geldi. Babası Mehmet Hâşim Bey, güzel sesli, Leon Hancıyan'dan uzun süre ders almış bir musiki sevdalısıydı ve yaz mevsimlerinde bahçede sık sık musiki toplantıları düzenlerdi. Halil Bey, bu toplantıları evin penceresinden hayranlıkla seyrederek, özellikle Neyzen İhsan Hoca'nın ney üfleyişini dikkatle takip ederdi. Ve bir gün ilgisi fark edilince ney dersleri başlayıverdi. Bir süre İhsan Hoca'nın hediye ettiği ney'le haşır neşir olduktan sonra babasının Kapalıçarşı'dan aldığı ney'e aşkla bağlanıp bu sazı âdeta hayatının önemli bir parçası haline getiren ve Eyyubî Ali Rıza Bey'den de nazariyat dersleri alan Halil Dikmen, on dört on beş yaşlarına geldiğinde usta bir neyzen oldu. (<http://www.aksiyon.com.tr/2001/339/yakinplan/1.htm>,04.10.2001).

¹⁷ İntisâb; Bir yere, bir kimseye mensup olmak. Mâiyetine girmek. Bağlanmak. Bir mansâba tayin olunmak. (http://www.turkmusikisi.com/download/osmanlica_lugat_, 07.10.2001).

kendisini Ankara Güzel San'atlar Umum Müdürü yaptılar. Alıştığı ve sevdiği ortamı bozuldu. Süheyl Bey beni ona söylemiş.

Kütahyalı arkadaşlar bana teyp alıp getirdiler. Meşklerimizi kaydetmek için. Ben, arkadaşları alıp Halil Bey'e götürdüm. Bir peşrev üfledik. Halil Bey bizi dinledi dinledi sonra bize, "sultanım siz daha neyin sesini bulamamışsınız" dedi. Nasıl olur diyom, ben konserler veriyom, hatta altı ay radyoya bile çıktım. Bize aynı peşrevi kendisi üfledi. Biz Halil Bey'i ilk defa dinliyoruz. Arkadaşların hayranlıktan gözleri açık kaldı. Azimim ben hayatımda öyle ney sesi duymadım! Zamanla Halil Bey'le birlikte çalışmalarımız devam etti. Ben sesler kuvvetlensin diye Davut¹⁸ neyle çalıştım. Nitekim kuvvetlendi de! Ama biz Halil Bey'in çıkardığı sesi çıkaramadık.

Neyzen Emin Dede'nin talebesi idi O. Emin Dede Halil Bey'i çok severmiş. Nereye giderse onu da götürürmüş. Halil Bey de kendisine ders için gelenleri bana gönderirdi. Beni kendisine muavin gibi görürdü. Dört sene meşkimiz devam etti."

Ahmet Yakupoğlu, İstanbul'da kaldığı dönemde bir araya geldiği neyzen arkadaş ve öğrencileri ile Türkiye'den ve dışarıdan pek çok misafire küçük konserler verdi.

Kütahya'ya Dönüşü ve Müsikî Topluluğu ile Geçtiği Eserler:

Ahmet Yakupoğlu, bir süre sonra Kütahya'ya Tümen Karargâhı'nın kurulduğunu öğrenince, geri dönmenin daha uygun olacağını düşündü.

Kütahya'ya döndükten sonra müsikî toplantıları eskisinden daha kalabalık bir heyetle devam etti. Ahmet Yakupoğlu topluluğunun akordunu, "şah"¹⁹ olarak belirledi. Böylece gerçek klâsik eserleri icrâ etmeye ağırlık verdiler. Kendisi bu hadiseyi şu şekilde anlatır:

"Biz şah akordlu neylerle gerçek klâsik olan eserleri icrâ ediyoruz. Çünkü bu neylere bu eserler yakışıyor. Daha ziyade "Kâr"²⁰, "Beste"²¹ ve "Ağır Semâi"²² tarzında eserler geçiyoruz, "Şarkı"²³ "Türkü"²⁴ hiç yok. Geçtiğimiz eserlerin

¹⁸ Davut ney; neylerin en büyüğü ve en pest (kalın) akordda icrâ edilenidir.

¹⁹ Şah ney; Davud ney'den bir tam ses önce gelen pest akordda çalınan bir neydir.

²⁰ Eski bestekârların üzerinde önemle durdukları, ustalıklarını gösterdikleri bir beste formudur. Genellikle Peşrev'den hemen sonra icrâ edilir. Geniş kapsamlı bir beste tarzı olduğundan bünyesinde değişik usüller çoğunlukla kullanılır. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/formlar.html#kar>, 04.10.2001).

²¹ Beste, dört haneli olarak yapılır. Her hane bir mısra demektir. Şu halde bestelerin güfteleri dört mısralıdır. Her mısraın sonunda "Terennüm" adı verilen, kelime olarak pek anlamı olmayan ancak melodi yönünden çok güzel olan nağmeler bulunur. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/formlar.html#beste>, 04.10.2001).

²² Ağır semailer, yapı itibarıyla beste formunu andırırlar. Hane, terennüm gibi bölümler bestede olduğu gibi Semailerde de bulunur. Ancak küçük usüllerle ölçülmüşlerdir. Küçük usüllerle yapılmalarından dolayı Ağır Semailer daima Bestelerden sonra ikinci sırayı alırlar. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/formlar.html#semai>, 04.10.2001).

²³ Türk Müsikisinde küçük usüllerle ölçülen sözlü, terennümsüz eserlere "Şarkı" adı verilir. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/formlar.html#sarki>, 04.10.2001).

²⁴ Köy ve kasabalarda oturan halkın bağlama, cura, kaval, davul, zurna gibi yöresel sazlarla çalıp söyledikleri kendine has yöresel özelliklere sahip olan sözlü müsikidir. (İsmail Hakkı Özkan, Türk

bestekârları, Merâğî'den²⁵ bu taraf. Bu diyoruz, Saray Mûsikîsi²⁶, eğlence müziği değil ki... rast gele olmaz.

Rauf Yekta Bey²⁷'in arşivinden faydalandık ve Onu tâkip ettik. III. Selim'in²⁸ Süzidilâra makâmındaki takımını tamamen geçtik. Yirmi civarında "fasıl"²⁹ ezberledik. Âyinler geçtik."

Mûsikî Topluluğu ile Verdiği Konserlerden Bazıları:

Çalışmalarını bâzen konserler vererek, bazen de özel toplantılara katılarak dinletme fırsatı bulmuşlardır. Bunlardan bazılarını Ahmet Yakupoğlu şöyle anlatır:

"Süleyman Demirel gelmişti buraya Azot Fabrikası için, ben bir toplantı ayarladım ve ona küçük bir konser verdik. On adet ney, rebâb ve tanbur ile. Biz konser verirken sürekli işâret ediyorlar, "aman uzatmayın, sıkılır" diye. Süleyman Bey bizi dikkatlice dinledi. Bitince de hemen odasına çekildi. Sabah giderken bana altın kaplama bir kol saati hediye etti.

Neyzen Süleyman Erguner³⁰ Kütahya'da başlayan bu önemli ve anlamlı hareketi duyarak konserlerimizi dinlemek üzere Kütahya'ya geldi. Gayretlerimizden ötürü teşekkür etti, taltiflerde bulundu. Rauf Denктаş'a da konser verdik burada.

→ →

Mûsikîsi Nazariyatı ve Usulleri, İstanbul 1994, s.89).

²⁵ Abdülkâdir Merağî (1353?-1435); Anadili Türkçe'den başka Arapça ve Farsça'yı iyi bilirdi. Bestekâr, hânende, nazariyatçı, şair, ressam, hâfız ve hattattı. Mûsikî sanatımızı modern bir fizikçi gibi düşünmüş, incelemiş ve bir çok kapalı noktalarını açıklamıştır. Enstrümanların özellikle ud'un gelişimine katkısı büyüktür. (http://www.turkmusikisi.net/bestekarlar/abdulkadir_meragi.htm, 04.10.2001).

²⁶ Osmanlı döneminde üstadların genelde saray tarafından himaye edilmesi ve saraydaki mûsikî eğitiminin üst seviyede olması sebebi ile Klâsik Türk Mûsikîsi Saray Mûsikîsi diye adlandırıldı.

²⁷ Râuf Yektâ Bey; 27 Mart 1871'de İstanbul'un Aksaray semtinde doğdu. Sözlü mûsikîde hocası, Zekâi Dede ile Bolâhenk Nuri Bey'dir. Tanbur icrâsını Celâleddin Dede Efendi'den öğrendi. Ney derslerini Yenikapı Mevlevihânesi şeyhi ile Aziz Dede'den öğrendi. Râuf Yektâ Bey mûsikî eserlerinden çok, mûsikimizle ilgili araştırmaları ve yaptığı yayınlarla önemlidir. "Şark Mûsikîsi Tarihi" adında bir denemesi, bitirilmemiş bir "Türk Mûsikîsi Nazariyatı" kitabı vardır. Ses fiziğine de yoğun ilgi duymuş, bu konuda araştırmalar yapmıştır. "Esâtiz-i Elhân" serisinden ancak Meragalı Abdülkadir, Dede Efendi ile Zekâi Dede'yi yayınlatabilmiş, ne yazık ki malî nedenlerle devam edememiştir. 8 Ocak 1935 tarihinde, altmış beş yaşında İstanbul'da Beylerbeyi'ndeki evinde vefat etti. (http://www.turkmusikisi.net/bestekarlar/rauf_yekta_bey.htm, 04.10.2001).

²⁸ III. Selim; 761 yılının Aralık ayında İstanbul Topkapı Sarayı'nda doğan ve 28 temmuz 1808 tarihinde yine İstanbul'da ölen 28. Osmanlı padişahıdır. Klâsik Türk Mûsikîsi kendisi zamanında fazlaca ehemmiyet görmüş ve gelişmiştir. Bu gelişimin başta gelen sebeplerinden birisi de kendisidir. Mûsikimize yaklaşık 14-15 civarında yeni makam eklenmesi onunla olmuştur. Süzidilâra makamı kendisinin bulduğu makamlardandır. Meşk hocası Müezzînbaşı Kırımlı Ahmed Kâmil Efendi, tanbur hocası ise Ortaköylü Tanbüri Hoca İshak Efendi'dir. Büyük Üstad Hammâmizâde İsmail Dede Efendi de onun himayesi altında altın yıllarını yaşamış bir san'atkârdır. (Gönül Paçacı, III. Selim, "Osmanlının Sesleri", CD Tanıtım Broşürü, İstanbul 2000, s.12-18).

²⁹ Türk mûsikisinde bir bestekârın aynı makamda bestelediği 2 Beste ile 2 Semâi'ye verilen isimdir. Günümüzde fasıl daha hareketli parçalarla işlenmektedir. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/tmfasil.html>, 04.10.2001).

³⁰ Süleyman Erguner; 15 Ağustos 1902 tarihinde İstanbul'da doğdu. Ney eğitimi Neyzen Emin Yazıcı'dan aldı. Daha sonraki yıllarda neyzenliğini kendi kendine çalışarak geliştirdi. 1 Aralık 1953 tarihinde beyin kanaması sonucu vefat etti. (M. Nazmi Özalp, a.g.e., s.291-292).

Rektörler heyeti geldi bir gün, onlara yine dokuz ney, rebâb ve tanbur ile şah akordda küçük bir fasıl geçtik. Dönemin Maden Fakültesi Dekanı, “biz bütün gün Kütahya’nın dağlarında maden aradık, meğer maden buradaymış” dedi. Sonra buraya fakülte kuruldu.

Avni Akyol Milli Eğitim Bakanı iken beni aradı. Tanıyordu beni önceden. “Hocam bir emriniz var mı” dedi. Ben ne haddimize, ama eğer münâsipse Kütahya’nın bir Güzel San’atlar Lisesine ihtiyacı var dedim. Bir hafta sonra lise kuruldu, altı milyar da ödenek geldi.

İ.T.Ü. Devlet Konservatuarı’nı kuran zamânın Milli Eğitim Bakanı Ali Nâilî Erdem bizi dinledikten sonra, “Avrupa Müsîkîsi insanda başlar insanda biter, bizim Müsîkimiz ise insanda başlar Allah’a kadar gider. Bizim yeni yeni aklımıza gelen şeyleri, siz çoktan keşfetmiş, buralara kadar getirmişsiniz” dedi.

Bir gün turistlere yaptığımız bir icrâ sırasında öyle akıyordu ki nağmeler, Almanlardan birisi heyecana gelerek salonun ortasında taklak attı.”

Günümüzde Devam Eden Müsîkî Çalışmaları:

Ahmet Yakupoğlu bu günkü çalışmalarını şöyle anlatır:

“Resimden artık bunlara zaman ayıramıyorum. Şu an resim benim tek eğlencem. Süheyl Bey ben mezun olunca bana “artık serbestsin, ne istersen yapabilirsin” dedi. Eee diyom beni resim için okuttular. O zaman bunlar ister istemez ikinci plânda kalıyor. İki bin orijinal resim yapmışımdır ben. Bir o kadar da kopya var. Buna rağmen hiç de geri bırakmadım müsikîyi. Elli yıldır ney üflüyom ben. İki yüz kişi geldi belki buraya ama kırk neyzen yetiştirdi Kütahya’dan. Benim bizzat şah ney’le ilgilendiğim yirmi beş kadar neyzen oldu. Bunların kimisi yabana gitti, kimisi yaşlandı, kimisi öldü. Ben yaşlanmıyorum. Burası neyzenler beldesi olarak literatüre geçti. Bir kamyon kamış dağıtmışım öğrencilere. Bu gün zorlasak iyi yetişmişlerden on kişilik bir ekip toplarız. Şimdilerde Son Bahar’dan İlk Bahar’a kadar haftada bir toplantılarımız olur. Halen üniversiteden kız öğrenciler gelir buraya.”

Ahmet Yakupoğlu’nun Kendi Döneminin İcrâları İle Bu Gün Yapılan İcrâları Değerlendirmesi:

“Biz Klâsik Fasıllar icrâ ettik. “Dört hane peşrevi”³¹, “Bestesi”, “Ağır Semâisi”, “Saz Semâisi” ile. Şimdikiler yalan yanlış bir hâne bir teslimlik peşrev çalıp işi bitiriyorlar. Yâ Hû olur mu? Yazık değil mi? Neden peşrevin tamamı çalınmaz? Peşrevin üçüncü pozisyonlarda üçüncü hânesini çalmadıktan sonra ben ne anlarım peşrevden. Zeminini, meyânını göstermeden peşrev olur mu?

Bizim burada Kır Kahvesi’nde Hüzam Fasıl yaptılar. Osman Bey’in peşrevini çaldılar. Peşrevin üçüncü hanesi icrâ edilirken tekrar tekrar tizlerde feryât eden nağmeleri duyunca ağladım. Daha on sekiz yaşlarındaydım. Ben

³¹ Klâsik Türk Müsîkisinde saz eseri formlarındandır. Peşrevler, Hâne adı verilen bölümlerden yapılmışlardır. Çoğu zaman dört haneden meydana gelir. Her hânenin sonunda Teslim adı verilen bir bölüm bulunur. Peşrevler büyük usullerle yapılmışlardır. (<http://www.turkmusikisi.net/formlar/formlar.html#pesrev>, 04.10.2001).

gerçek klâsikleri üstadların ağızından, elinden dinledikten sonra bugünküleri dinleyemez oldum.

Biz burada, tek kişinin zor okuduğu, İtrî'nin Rast Makamındaki Nâ't'ını on beş kişilik koro ile okuyoruz. Akordumuz şah akord olduğu için okuduğumuz çaldığımız eserler hep klâsik. Beste'ler, kâr'lar geçiyoruz burada. Yirmi dakikalık Nevâ Kâr'ı ezberledim ben. Türk Müsikisi'nde rastladığım en güzel eser, İtrî'nin Nevâ Kâr'ıdır. Yahya Kemâl, Nevâ Kâr ile Süleymâniye'yi tartıp muvâzeneye getirmiştir. Bu Nevâ Kâr'ın içerisinde ne istersen bulursun. İtrî, Hafız Post'un talebesi mâlum. Lâle Devri'nde yetişmiş bir isim. Osmanlı Devleti'nin san'at açısından en muhteşem devirlerinde ortaya çıkmış eserler bunlar. Şimdi o destek nerde... Kıymık yok.

Bu döneme yakın okuyucular da vardı. Ayşegül Durukan, Saime Sinan, Nesrin Sipahi gibi tavırlı, kaliteli icrâcılar... Eğer birisi göz önünde ise, gönlü çirkin insanlar onları çekemez ve küstürürler. Bunlarda birisi küstü, Amerika'ya gitti, birisi çekildi. Meydan yine iş bilmezlere kaldı."

Hayatına Tesir Eden Önemli İsimler:

Hayatında çok az insandan etkilendiğini belirten Ahmet Yakupoğlu, bu isimleri şöyle anlattı:

"Sultan Abdülhamit'in torunu Ayşe Sultan, bu günümü borçlu olduğum Süheyl Bey ve ney hocam Halil Dikmen. Tabii bu isimler çoğaltılabilir. Şimdi aklıma gelen ve en önemlileri bunlar.

Ayşe Sultan bir zarâfet âbidesi idi. Halen Osmanlı olduğunu hissettirebilen ender insanlardandı. Süheyl Bey'i hiç anlatmağa bile gerek yok, O'nun yerine, beş yüz sene sonra bile bir adam gelmez, yeri dolmaz. Ney, hocam Halil Bey'le gitmiştir. Ben neyde Halil Bey'in üstüne kimseyi tanımadım. Neyzen Niyâzi Sayın da O'nun öğrencisidir. O da hocasına yetişememiştir. Dersleri kasetlere kaydettik, onlar bile hocayı ifade edemedi. Süheyl Bey, onun Neyzen Emin Dede'nin güzel bir devamı olduğunu söyler."

Enstrüman Yapımcılığı:

Ahmet Yakupoğlu, satın aldıklarının yanı sıra pek çok ney açmıştır. Öğrencilerine dağıttığı neylerin büyük bir kısmı kendi açtığı neylerdir. Ödemişli Neyzen Şükrü Dede'den ve Ege Bölgesi'nin bazı yerlerinden topladığı kamışları kendi imkanları ile evinde açıyor ve öğrencilerine veriyordu. Ayrıca şu an evinde bulunan ve arkadaşlarına hediye ettiği rebâb'lar da mevcuttur.

Resimde kendi imkânları ile yaptığı rebâb ile görülüyor

Resimde görülen Klâsik Rebâb, tamamen kendi imkânları ile yaptığı bir

sazdır. Konya'dan bir arkadaşından gelen Hindistan Cevizi üzerine tornada kendi tarifleri üzerine çektiği sapı birleştirerek yaptığı sazı, rebab icracıları da çok beğenmiştir.

İcrâ Ettiği Sazlar:

İcra ettiği asıl sazının ney olduğunu biliyoruz. Ayrıca zaman ayırdığı sazlardan birisi de rebâb'tır. Gençlik döneminde kendi kendine çalmağa çalıştığı ud ve kanun gibi sazların dışında, tanbur ve santur'la³² da ilgilenmiştir.

Ahmet Yakupoğlu
rebabını icrâ ederken

Ahmet Yakupoğlu Hakkında Söylenmiş Birkaç Söz:

Beşir Ayyazoğlu Ahmet Yakupoğlu'nun tarihi belgeleme çalışmaları için şöyle der: "Hocası Feyhaman Duran'ın tavsiyesine uyarak, Kütahya'yı Kütahya yapan güzellikleri yok olmadan önce tuvaline aktarabilmek için zamanla yarışa girer. Bu yüzden sanatta yeni eğilimleri, yeni arayışları bir çeşit lüks sayarak modern resim akımlarından hiç birine iltifat etmemiş; kırk yıl boyunca sâdece Kütahya'nın ve Boğaziçi'nin eşsiz güzelliklerini, süre ırmağında kurtarmaya çalışmıştır. Gerçekçidir; fakat dış görünüşünün ötesine de geçen bir duyarlılığa ve bütün sevgisini, heyecanını, samimiyetini, renkli paletinde yoğunlaşarak elde ettiği benzersiz bir lirizme sahiptir."³³

Şener Öztop, Hoca'nın san'atkar tavrını ve renk seçiciliğindeki derinliği şöyle dile getirir: "Ahmet Yakupoğlu, mistik bir duyarlılıkla tarihle tabiatı, geçmiş zamanı kendi mizâcındaki sükûneti ile resmeder. O, izlenimci, renkçi bir geleneğin son temsilcisidir. Kütahya'nın geniş perspektifli sokaklarını, aşu boyalı evlerini ve İstanbul'un tarihi mekânlarını şiirsel bir üslupla tablolaştırır. Tabiat ise, onun velût renkli fırçasıyla hârikulâde bir hayalnümâ haline gelir. Gök, yakut rengindeki gökkubbe, gümüş renkli kayaları, Porsuk ve Kunduzören Çayı'nın turkuaz rengindeki akışını ve nihayet bir dantel gibi süsleyen söğüt ağaçlarını; Çamlıca Tepesi'nin sisli ve hisli atmosferini, asırdide çam ağaçlarının yeşilliğini tuvaline aktarır. Diyebilirim ki Cumhuriyet Dönemi'nin o idealist san'atçılarınun

³² Eski Türk sazlarından nuzhenin gelişmiş şeklidir. Geometrik olarak ikizkenar yamuk şeklindedir. Telleri önceleri ibrişimden yapılmış sonraları madeni ve sarma tel kullanılmıştır. Eski Türk ve İran santurlarında sarı pirinç tel kullanılır. Avrupa santurlarında genellikle çelik ve çelik üzerine gümüş sarma teller kullanılmaktadır. Her bir sazın yapısına göre kullanılan bu tellerin tınları farklıdır. Santur masa üzerinde veya bir sehpa üzerinde çalındığı gibi piano gibi bacaklı şekilleri de vardır. Uçlarına keçe veya ince tülbent sarılan ince iki sopacık ile çalınır. Bunlara eskiden olduğu gibi "Zahme" veya "mızrab" da denir. (<http://www.turkmusikisi.com/calgilar/santur/>, 7.10.2001).

³³ Bkz. Ahmet Yakupoğlu, Minyatürlerle Nasreddin Hoca Hikayeleri, İstanbul 1999, s.85.

ruhları ve gönülleri onunla hayat bulur.”³⁴

Manevî kızı olan Havvâ Sökmener, Ahmet Yakupoğlu'nun eğitimciliğini ve san'at geçmişini şöyle özetler: “O, dünyaya vermek için gelmiş büyük bir derviş, bir gönül insanı. Resimde Hoca Ali Rıza'nın devamı, minyatürde 20. yüzyılın Levnî'si, müzikde Emin Dede'den el almış ve 40 neyzen yetiştirmiş bir ney üstadı, Kütahya'nın etrafına 70 bin dönüm çam dikilmesine ön ayak olmuş mübarek bir çevreci yurtsever... Edib, müzehhib, eski eser tamircisi bir hezârfen.”³⁵

Feyzi Halıcı, kendisinin yazmış olduğu “Üstad Ahmet Yakupoğlu” isimli dörtlüğünde Ahmet Yakupoğlu'nu şöyle anlatır:

*“Sunar rebâbı, nâyı Ahmet Yakupoğlu
Açar tekmiîl mânâyı Ahmet Yakupoğlu
Hakk'ın rızasınca nakışlar gönüllere
Görünce Mevlânâ'yı Ahmet Yakupoğlu”*

Sonuç

Yaptığımız çalışmalar ve araştırmalar sonucunda, Ahmet Yakupoğlu'nun, bütün san'at yönleri ile işlenmesi, araştırılması ve kayıtlara alınması gereken, usta bir san'atkâr; Kütahya'da ve Kütahya dışında katıldığı konserlerle birlikte yetiştirdiği öğrencilerle usta bir neyzen ve eğitmen; san'atını sonsuz edebiyale bütünleştirmiş eşsiz bir gönül adamı; altmış yılı aşan ressamlığı ile canlı bir tarih ve kültür elçisi olduğu kanaatine vardık. İlerlemiş yaşına rağmen hâlen kendisini bu günlere getirenlere olan vefâ borcunu ödediği düşüncesi ile tuvalinin başında olan Ahmet Yakupoğlu, fırçasını bırakması halinde hocalarına ve geçmişine ihânet edeceğini söylüyor ve durmaksızın çalışmalarına devam ediyor.

Umuyoruz ki Onun, san'at hayatının payandalarından biri olan müzikî geçmişi ve san'atkârlığının anlaşılması ve bilinmesi konusunda bir nebze olsun katkımız olur. Ben Onun gibi bir dehâyı tanımış olmanın bahtiyarlığı ile bu çalışmayı tamamlamış bulunuyorum.

Belki de O'nun san'at geçmişini ve amaçlarını anlatmak konusunda söylenebilecek en uygun ve en son sözü yine kendisinin söylemesi gerekiyor:

“Eee diyom, beni bunun için okuttular...”

³⁴ Bkz. Ahmet Yakupoğlu, a.g.e., s.85.

³⁵ Bkz. Ahmet Yakupoğlu, a.g.e., s.82.